

De Kluut *Recurvirostra avosetta* als wintergast in het

Natuurreservaat ZWIN te Knokke-Heist.

Raymond Deman.

Aan de observatie van “gewone” soorten steltlopers, wordt door de meeste ornithologen tijdens de winterperiode weinig aandacht geschonken omdat de meeste interesse uitgaat naar het speuren naar zeldzaamheden.

Aangezien in publikaties weinig voorkomt over de overwintering van de Kluut, werden, gedurende 5 winterseizoenen (oktober-maart), namelijk van 1998/1999 tot en met 2002/2003, geregeld tellingen gedaan van de aanwezige Kluten in het natuurreservaat Zwin te Knokke-Heist. Per winterseizoen werden er gemiddeld 90 tellingen gehouden en opvallend is wel, dat er bij elke telling Kluten aanwezig waren.

Bijlage 1 vermeldt de hoogste aantallen per vijftiendaagse, maar belangrijker is misschien bijlage 2 die een gemiddeld aantal per vijftiendaagse weergeeft over de vijf voormelde winterseizoenen. We kunnen deze vogels praktisch allemaal rangschikken onder de noemer “overwinteraars”.

De najaarstrek van de Kluten naar het zuiden gebeurt hoofdzakelijk in twee fasen. Een deel gebeurt reeds tussen midden juli en midden augustus. Een tweede golf vinden we vanaf de eerste helft van oktober, uitlopend tot in november en wordt gebracht door vogels die uit N-O delen van het

Waddengebied komen. Deze “latere” doortrekkers hebben eerst hun slagpenrui doorgemaakt in het voedselrijke waddengebied. Bij slecht broedresultaat begint de slagpenrui meestal vroeger. Opmerkelijk is dat bij de Kluut de ruitrek soms gebeurt in tegengestelde richting van de najaarstrek. Dit is uiteraard om “voedsel” reden, want ruien vraagt veel extra energie. De Duits-Deense Waddenzee is een van de belangrijkste ruiplaatsen voor de noord-west Europese populatie. Nu is het opvallend dat in augustus en september, er op enkele vogels na, geen Kluten voorkomen in het Zwin. Waarschijnlijk hebben de trekvogels uit Wadden- en Delta gebied geen behoefte aan een stop te Knokke-Heist. Vanaf oktober komen de eerste overwinteraars toe. De aantallen stijgen in november en bereiken in december de hoogste aantallen, die vergelijkbaar zijn met februari en maart. In januari is er meestal een terugval ingevolge de winterprikjes die een gedeelte van de vogels soms doet uitwijken naar meer zuidelijke regionen. Bijlage 2 toont die evolutie duidelijk en bevestigt dat we tijdens de periode oktober – maart, hoofdzakelijk met overwinteraars te maken hebben. Immers, gedurende de voorjaarstrek zien we, net als met de najaarstrek, geen resultaten in het Zwin. In april dalen de aantallen Kluten tot 20 à 30 exemplaren. (toekomstige broedvogels ?)

Ten noorden van het Zwin overwinteren er, vooral tijdens zachte winters, enkele duizenden Kluten in het Waddengebied (Nederland-Duitsland-Denemarken). In het Delta-gebied (Nederland) liggen de aantallen merkkelijk lager.

De meeste Kluten overwinteren langs de Oostatlantische kust, voornamelijk: West-Frankrijk, Portugal en Senegal. Gezien de eisen die de Kluut aan zijn verblijfplaats stelt in verband met zijn fourageertechniek, gebeurt de overwintering op een beperkt aantal plaatsen. Vergeten we niet dat, alhoewel de Kluten meestal langs de kust zuidwaarts trekken, sommigen ook een route over het binnenland volgen om via Italië het Middellandse-zee gebied te bereiken.

Al heeft het Zwin geen Waddenzee-allure voor wat betreft opvang van Kluten, toch is het, nationaal gezien, een niet te versmaden overwinteringsgebied, temeer omdat we vaststellen dat de aantallen de laatste jaren eerder toenemen dan verminderen. Hopelijk volgen er in de komende jaren in het Zwin drastische maatregelen in de strijd tegen de verzanding van slikken en schorren, zodat het gebied nog aantrekkelijker wordt voor de overwintering van deze prachtige steltloper.

Raymond Deman, Pannenstraat, 298, bus 12, 8300 Knokke-Heist.

e-mail: raydeman@tiscalinet.be

Tel : 050.51.93.93.

Literatuur :

Arts Floor A. en Peter L. Meininger: Ecologisch profiel van de Kluut *Recurvirostra avosetta*. Bureau Waardenburg rapport 97.24 en Werkdocument RIKZ OS-97.861X

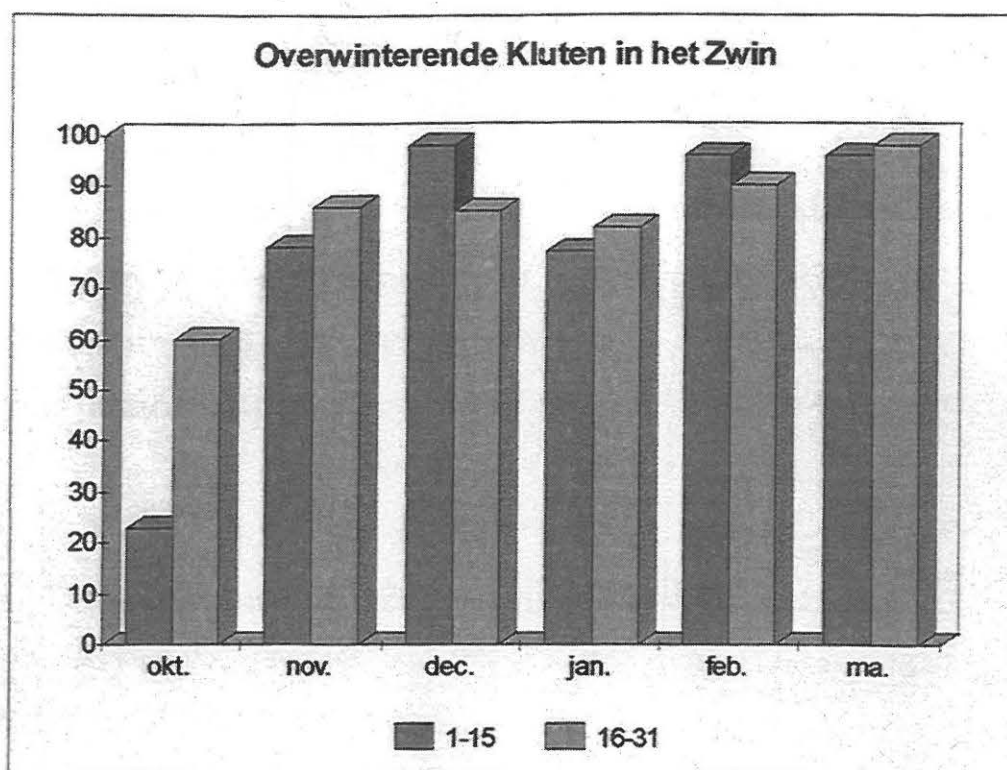
Berrevoets Cor M. – Rob C.W. Strucker – Floor A. Arts en Peter L. Meininger: Watervogels in de Zoute Delta 2001/2002. uitgegeven door Rijksinstituut voor Kust en Zee (Rikz) – Middelburg – Nederland. Rapport RIKZ 2003.001.

van de Kam J., Bruno Ens, Theunis Piersma, Leo Zwarts : Ecologische atlas van de Nederlandse wadvogels. – Schuyt & C° Uitgevers en Importeurs BV. Haarlem 1999.

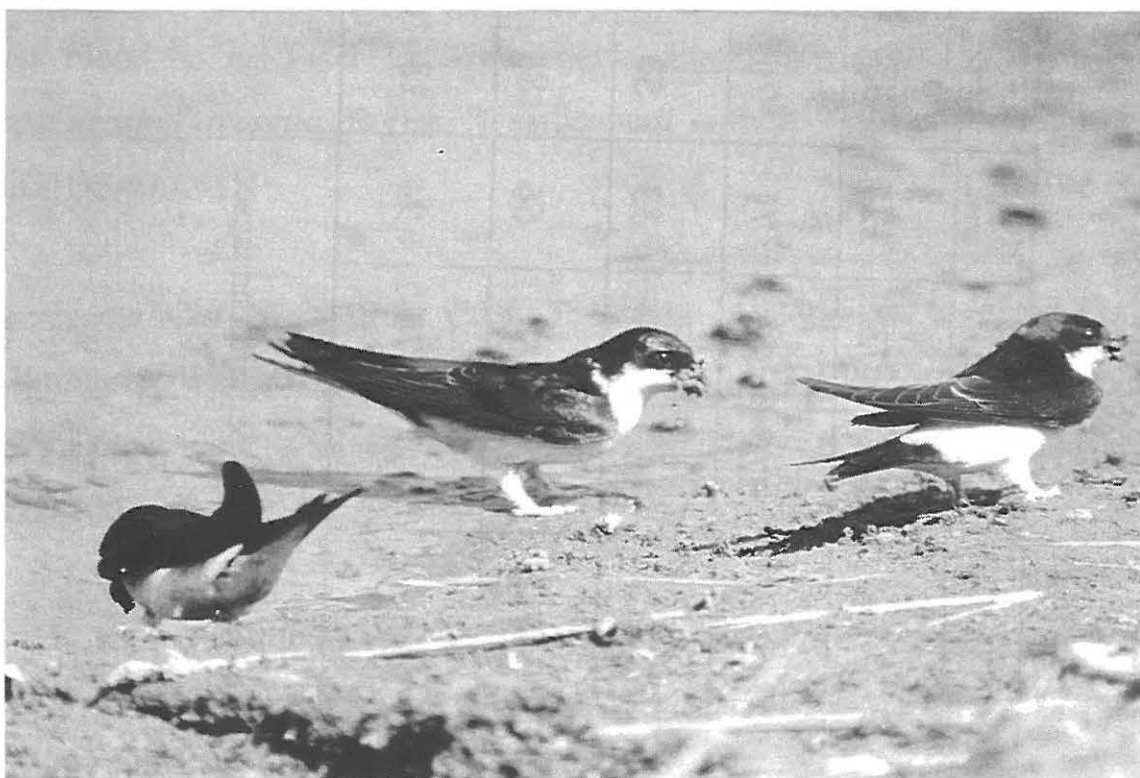
**Overwintering van de Kluut *Recurvirostra avosetta*
in natuurreservaat "Zwin" te Knokke-Heist.**

Winterseizoen:	01 - 15 okt.	16 - 31 okt.	01 - 15 nov.	16 - 30 nov.	01 - 15 dec.	16 - 31 dec.	01 - 15 jan.	16 - 31 jan.	01 - 15 feb.	16 - 28 feb.	01 - 15 maa.	16 - 31 maa.
1998 - 1999	14	73	127	83	45	44	52	67	57	58	72	50
1999 - 2000	52	80	71	70	128	86	96	83	81	94	136	98
2000 - 2001	16	16	33	53	92	119	84	83	106	86	92	169
2001 - 2002	17	54	66	88	69	94	78	72	134	118	106	109
2002 - 2003	14	78	94	136	156	81	73	105	102	96	74	65

Bijlage 1. – Hoogste aantallen per vijftiendaagse.

Bijlage 2: Gemiddelde aantallen per vijftiendaagse (okt.-maart) over de 5 winterperioden (1998/1999 tot 2002/2003).

Huiszwaluw *Delichon urbica*

Patrick Keirsebilck